

O LUCRARE DE PIONIERAT CONSACRATĂ SERVICIULUI MILITAR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Doctor în istorie **Ion Valer XENOFONTOV**
e-mail: ionx2005@mail.ru
Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan”

Evoluțiile politice pe plan internațional readuc în actualitate problema securității naționale. Este o temă recurentă, omniprezentă în spațiul public, abordată în complexitate de specialiști din diverse domenii de cercetare: istorie, politologie, științe militare, științe juridice, polemologie, antropologie, relații internaționale etc. Din această perspectivă, evidențiem elaborarea unei lucrări fundamentale consacrate sistemului național de securitate. Subiectul este cu atât mai relevant cu cât prezentăm cea mai recentă monografie consacrată serviciului militar din Republica Moldova – *Serviciul militar din Republica Moldova: abordare politico-juridică*.

Palmaresul științific și cel profesional al autorilor cărții vorbește de la sine. Sunt personalități consacrate atât în comunitatea științifică națională și internațională, cât și în instituțiile cu profil militar din Republica Moldova. Este vorba de Ion Coropcean, doctor în științe politice (2017), general, ofițer în armata națională cu o carieră remarcabilă: de la comandant de Brigadă rachete antiaeriene până la Șeful Marelui Stat Major, comandant al Armatei Naționale (1992–2009), consilier principal de stat al prim-ministrului Republicii Moldova (2013–2019), autor a zeci de studii și articole științifice în domeniul apărării naționale; Victor Juc, doctor habilitat în științe politice (2012), profesor universitar (2016), directorul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice (din ianuarie 2019), autor a circa 300 de publicații științifice, inclusiv 11 monografii în domeniul relațiilor internaționale, a securității etc.; Constantin Manolache, conferențiar universitar (docent) în domeniul „Bazele securității naționale” (2005), doctor habilitat în științe politice (2016), directorul Bibliotecii Științifice (Institut) „Andrei Lupan”, redactor-șef al publicației „Revista Militară. Studii de securitate și apărare”, prima și singura revistă în domeniul științelor militare și de securitate națională din Republica Moldova (din 2009), colonel (2002), autor a circa 200 de publicații științifice, inclusiv al monografiei *Organismul militar al Republicii Moldova. Construcția militară și securitatea statului* (2015).

Ion COROPCEAN, Victor JUC, Constantin MANOLACHE. *Serviciul militar din Republica Moldova: abordare politico-juridică* : Monografie / Inst. de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Acad. Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. Chișinău: Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan”, 2019 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). 212 p.

După o *Introducere* (p. 5-9) sintetică a temei abordate, prin relevarea actualității acesteia, a specificului serviciului militar în Republica Moldova, autorii analizează tema din perimetrul a trei dimensiuni: *primo*, teoretico-metodologică și istoriografică; *secundo*, fundamentare conceptuală și *tertio*, reglementare politico-juridică. Pornind de la gradul de cercetare științifică a subiectului, al cadrului normativ (p. 10-41), a perspectivelor teoretico-metodologice (p. 41-72), autorii conchid că „problemele ce vizează diferite aspecte ale serviciului militar și-au găsit puțină reflectare în lucrările consacrate analizei securității și apărării naționale, fiind elucidate colateral, tangențial și fără a pătrunde în esența fenomenului” (p. 72). Mai mult decât atât, deși subiectul este unul de o importanță majoră pentru societate, el are o acoperire slabă din perspectivă științifico-practică, de aici reieșind importanța substanțială a lucrării elaborate de triumviratul de autori ai monografiei.

În *compartimentul II* se reflectă instituționalizarea și dezvoltarea serviciului militar în Republica Moldova din perimetrul politico-juridic. Sunt analizate parametrii conceptuali de organizare și funcționare a serviciului militar în contextul de reformă a Forțelor Armate (p. 73-105). Cercetătorii vin cu o serie de recomandări privind demararea procesului de reducere treptată a cotei de încorporare a militarilor în termen, concomitent cu creșterea cotei de încadrare a militarilor prin contract, de revizuire a actelor normative în domeniu, de modernizare a infrastructurii militare și sociale, propun efectuarea unui studiu de fezabilitate referitoare la analiza cost-eficiență a trecerii la practica armatelor statelor occidentale, cooperare și atragere a asistenței în majorarea contribuției la misiuni și operații internaționale de consolidare a păcii etc.

O atenție sporită se acordă mecanismului organizatorico-juridic de conducere a serviciului militar (p. 106-134). Pornind de la unele particularități specifice ale serviciului militar, sunt analizate conducerea centralizată a serviciului militar și a militarilor, conducerea unică, disciplina militară severă, subordonarea relațiilor mutuale dintre militari, principiul continuității și răspunderii juridice sporite a militarilor. Autorii

Fostul drum militar al Districtului Militar Odesa din proximitatea râului Botna. S. Chircăiești, rn. Căușeni.
Foto: Ion V. Xenofontov, 9 septembrie 2016

stabilesc corelația dintre factorul politic și cel militar: „Tipul regimului politic este determinant pentru forma de organizare a serviciului militar” (p. 134). Totodată, se ține cont de experiența internațională în domeniu. „În statele democratice, obiectiv spre care tinde Republica Moldova, serviciul militar este organizat pe principiile constituționale și valorile supreme ale drepturilor și libertăților omului, asigurarea controlului democratic civil și participarea reală a civililor, deși mai există numeroase carențe” (p. 134).

În *compartimentul III* s-a cercetat reglementarea politico-juridică a relațiilor militare în Republica Moldova. Din această perspectivă s-a investigat din punct de vedere științific rolul serviciului militar în societate, instituirea și reglementarea relațiilor de serviciu militar (p. 135-158). Potrivit autorilor, „instituția serviciului militar obligatoriu acționează ca un factor educativ, în spirit civic-național, asupra celor care au activat în cadrul structurilor sale, funcționând, astfel, ca un instrument de socializare” (p. 140). Elementul educativ reprezintă laitmotivul corelației dintre armată și societate. Este analizat minuțios și segmentul temporar consacrat încetării relațiilor de serviciu militar și adaptarea militarilor trecuți în rezervă la viața civilă (p. 159-182). Reieșind din realitățile vieții cotidiene se estimează „că reconversia profesională și adaptarea socială a militarilor alcătuiesc un sistem complex de activitate a autorităților de stat și organizațiilor guvernamentale în vederea asigurării garanțiilor sociale privind reintegrarea socioprofesională a militarilor prin contract și a cetățenilor trecuți în rezervă (retragere)” (p. 180).

La finalul lucrării sunt incluse *concluziile* cercetării (p. 183-184).

Referințele bibliografice întrunesc 194 de titluri (p. 185-200).

Lucrarea are și 8 *anexe*, care întregesc conținutul de bază al monografiei (p. 201-211).

Lucrarea triumviratului militar-academic-educational de autori este originală, plină de învățăminte și abordări teoretico-metodologice, conținând și elemente aplicative pentru serviciul militar din Republica Moldova. Practica internațională a fost abordată cu acuratețe și nuanțată la specificul local și regional. Este o cercetare multidisciplinară ce prezintă un interes indiscutabil pentru specialiștii din diferite domenii, un manual *sui-generis* necesar atât mediului militar, cât și celui civil.